

Viktiga bebyggelseområden och villor utanför Bevarandeplanen på Vaxön Vaxholms stad

Vaxholms stad
Stadsbyggnadsförvaltningen
Albin Uller, Byggnadsantikvarie
2010-05-04

Omfattning och innehåll

En genomgång av samtliga villor utanför den gällande Bevarandeplanen på Vaxön har gjorts. I denna rapport presenteras det urval av dessa som har bedömts inneha ett kulturhistoriskt värde och vara viktiga för stadsbilden och förståelsen för denna som helhet och dess utveckling. Rapporten består av två delar. Den första presenterar områden som består av flera fastigheter som tillsammans utgör en viktig helhet. Den andra presenterar enskilda villor som inte kan kopplas samman med bebyggelsen runtomkring men som ändå utgör ett viktigt inslag i Vaxöns stadsbild och bebyggelsehistoria.

Rapportens syfte är inte att definiera det kulturhistoriska värdet för de enskilda fastigheterna utan att peka på områden och villor som har betydelse för Vaxöns stadsbild som helhet. Trots att de enskilda fastigheterna inte beskrivs med definierade och viktiga karaktärsdrag är rapporten tänkt att fungera som kulturmiljöunderlag för Vaxholms stad vid bla bygglovprövningar och detaljplanefrågor rörande de utpekade fastigheterna. Samt som en indikation på att en djupare analys/undersökning kan behövas göras om dessa fastigheter står i begrepp att ändras.

Innehållsförteckning

Områden

Gökvägen	4
Talltitan	6
Trädgårdsmästaren	7
Fredriksstrand	9
Klubban och Diskusen	10
Diskusen 3 och 4	12
Ekstigen	13
Enskilda villor	
Tallen 3	14
Villa Lindbom	16
Gullvivan 11	17
Blåsippan 12	18
Björken 25	19
Björken 24	20
Skogshyddan 4	21
Skogshyddan 8	22
Taltrasten 15	23
Taltrasten 17	24
Taltrasten 18	25
Trädgårdsmästaren 2	26

Områden

Gökvägen

Telegrafberget 12-15, Talgoxen 7-8, 16-18

På båda sidor om Gökvägen i kvarteren Telegrafberget och Talgoxen ligger en villabebyggelse med tydlig egnahemskaraktär. Villorna är fabricerade av olika kataloghusföretag och flera av dem verkar uppförda parvis. Samtliga hus är byggda under 1950-talet. Området har genomgått förändringar med diverse om- och tillbyggnader samt förändrade material men har ändå bevarat mycket av sin ursprungliga karaktär. Några av husen är nästan helt oförändrade med fasader klädda med ursprunglig notläkt, ursprungliga fönster samt detaljer som entrétrappor av betong med trappräcken av dekorativt smidesjärn.

Gökvägens bebyggelse är ett bra och åskådligt exempel på ett enhetligt planerat småhusområde från 1950-talet. Husen utgör en väl avgränsad bostadsmiljö och dess karaktär med ursprungliga byggnadsvolymer, material och detaljer är viktiga att bevara.

Talltitan

Talltitan 1-6

Bebyggelsen i den svaga sluttningen längs med Vasavägen i kvarteret Talltitan är även den ett bra exempel på ett mindre område av egnahemskaraktär. Villorna är fabricerade av olika kataloghusföretag och uppförda under slutet av 1940-talet. Samtliga hus har i olika utsträckning blivit tillbyggda och fått förändrade material. Trots detta har området kvar en del av sin ursprungliga enkla karaktär och småskalighet som är väl värd att bevara.

Trädgårdsmästaren

Trädgårdsmästaren 9-12, 21

Längs med Ingenjörsvägen i kvarteret Trädgårdsmästaren ligger fem stycken villor som finns markerade men inte beskrivna i den gällande Bevarandeplanen. Även detta område är ett tidstypiskt egnahemsområde. Samtliga villor är uppförda under första hälften av 1920-talet, troligtvis från mönsterkataloger eller av en och samma byggmästare. Villorna har blivit tillbyggda i omgångar och fått ändrade och tilläggsisolerade fasader och nya takmaterial samt utbytta fönster men har ändå kvar tydligt avläsbara ursprungsvolymer med mansardtak och takkupor. Flera av fastigheterna har även kvar sina ursprungliga trädgårdar med äldre uppväxta fruktträd. Både byggnadernas ursprungliga formspråk och volymer samt trädgårdar är värda att bevara och bidrar positivt till Vaxholms stadsbild.

Fredriksstrand

Vaxön 1:25, 1:37, 1:93

Längs med Fredriksstrandsvägen ut mot vattnet ligger tre stycken villor/sommarnöjen som är mer eller mindre om- och tillbyggda. De är en viktig del av Vaxön och Vaxholms mer ursprungliga bebyggelse och får betraktas som omistliga för förståelsen för Vaxholms bebyggelseutveckling. Fastighet 1:25 är uppförd 1919, 1:37 1895 och 1:93 1885.

Klubban och Diskusen

Klubban 1, 2 och Diskusen 5, 6

Längs med Ringvägens västra och norra del ligger ett område med kataloghus från slutet av 1950-talet med en tydlig tegelkaraktär. Några av villorna har byggts om och förändrats till viss del. De fyra husen som ligger i början av den västra infarten på Ringvägen är förhållandevis oförändrade och har kvar mycket av sin karaktär med ursprungliga byggnadsvolymer och detaljer som tex entrétrappor av betong med dekorativa smidesräcken.

Diskusen 3 och 4

I det sydöstra hörnet av kvarteret Diskusen ligger två stycken spritputsade villor från 1954. Diskusen 3 kommer från Aktiebolaget Sten & Trä och Diskusen 4 från Ytong-hus. Båda villorna är välbevarade och upplevs som ursprungliga med många bevarade detaljer.

Ekstigen
Släggan 1-3

Längs med västra sidan av Ekstigen ligger tre stycken putsade villor från mitten av 1950-talet. Villorna kommer från tre stycken olika kataloghusfabrikanter. Släggan 1 kommer från Ytong-hus, Släggan 2 från HSB-Boro och Släggan 2 från Forma Stil-hus. Villorna är välbevarade och har kvar många ursprungliga detaljer.

Enskilda villor

Tallen 3

En amerikainspirerad villa i kalifornisk modernism ritad av arkitekt Bertil Ringqvist 1962. Villan som är både diskret lågmäld och spektakulär på samma gång ligger försiktigt placerad på en hörntomt i kvarteret Tallen strax söder om Kungsgatan. Den är knappt synlig från gatan då tomten omgärdas av ett högt plank. Byggnaden har en svag bågform och ett elegant format tak som nästan tycks sväva ovanför huskroppen. Takbandet är av kopparplåt. Terrassen åt söder följer byggnadens bågform och blir en naturlig förlängning av de inre delarna av huset då den nästan tycks flyta ut mellan de betongpelare som avdelar hela den södra fasaden. Åt norr finns en glasad entrégång som binder samman byggnaden med garaget som har samma eleganta takform. En mindre tillbyggnad har tillkommit på det nordvästra hörnet. Fasaderna som är klädda med betongplattor med synlig ballast har även inslag av brunmålad stående panel.

Villan som är ensam i sitt slag i Vaxholm är i stort sett oförändrad och en mycket god representant för den arkitekturstil som kom att bli känd som kalifornisk modernism. Denna villa är unik och har ett högt kulturhistoriskt värde.

Villa Lindbom

Tallen 11

Villa från 1921 med takkupor och mansardtak. Villan har en tidstypisk utformning och material. Fasader klädda med slamfärgsmålade locklistpaneler och taket är täckt med tvåkupigt lertegel, troligtvis ursprungligt. Huset byggdes till 2003 genom att förlängas åt väster samt en veranda åt söder.

Gullivan 11

Modernistisk och enkelt utformad villa från 1964 med slätputsade fasader och pulpettak med takband av koppar. Byggnaden skiljs från gatan av murar och terrassering av rå betong med synliga formmärken.

Blåsippan 12

Villa från 1964 ritad av Henry Lahall Arkitektkontor. En i stort sett oförändrad villa med fasader av kalksandsten och platt tak med takband av koppar.

Björken 25

På den sydvästra tomten i kvarteret Björken ligger en välbevarad villa från 1946 med tydlig egnahemskaraktär.

Björken 24

Mitt på kvarteret Björken mot Eriksövägen ligger en villa från 1924. Den är troligtvis en egnahemsvilla från en katalog. Villan är förhållandevis oförändrad till både material och form. Tyvärr har takmaterialet bytts från ler- till betongtegel.

Skogshyddan 4

I det sydöstra hörnet av kvarteret Skogshyddan ligger en rektangulär villa, troligtvis uppförd i slutet av 1920-talet. Byggnaden upplevs som ursprunglig med bibehållen volym och bevarade detaljer med tidstypiska material.

Skogshyddan 8

Välbevarat kataloghus från Aktiebolaget Svenska Trähus uppfört 1952. tillbyggt med garage 1964 samt med verkstadsdel 1992.

Taltrasten 15

En i stort sett oförändrad tegelvilla från Gullringshus uppfört 1964. Bevarade detaljer är tex det dekorativa balkongräcket.

Taltrasten 17

Välbevarat kataloghus från Aneby-hus uppfört 1961. Villan är tillbyggd 1998.

Taltrasten 18

Välbevarat putsat kataloghus från Dalahus uppfört 1952. Garaget tillkom 1959. Villan har många ursprungliga detaljer och material kvar.

Trädgårdsmästaren 2

Villa från 1922 med takkupor och mansardtak. Villan har en tidstypisk utformning. Fasaderna har klätts med tegel. Gavelröstena har liggande brunmålad panel. Taket är nu täckt med tvåkupigt betongtegel. Huset byggdes till 1970. Troligtvis ändrades fasad- och takmaterial samtidigt. Villan har en stor terrasserad trädgård på baksidan.

